

Ovanliga infektioner och tillstånd

Harpest är en infektion som orsakas av en bakterie. Du kan få sjukdomen bland annat genom insektsbett, genom att röra vid ett smittat djur eller genom att dricka förorenat vatten. Infektionen ger olika symtom beroende på hur du har smittats.

Du kan till exempel få feber, svullna lymfkörtlar, hosta eller sår i munnen. Harpest kallas också för tularemi. Harpest finns i stora delar av Sverige, men är vanligast i Norrland. Sjukdomen är anmälningspliktig enligt smittskyddslagen.

Människor kan smittas på flera olika sätt. Men det sker ingen smitta mellan människor.

Här är några exempel på hur smittan kan överföras:

- Du får ett stick eller bett av en mygga, en annan insekt eller en fästing.
- Du andas in bakterien när du tröskar vid skörd eller klipper gräs så att bakterierna virvlar upp i luften.
- Du rör vid ett smittat djur, levande eller dött.
- Du dricker vatten som innehåller bakterien.

Vid harpest är det vanligt att du får ett eller flera av dessa symtom:

- Du får hög feber, ibland med frossa.
- Du känner dig sjuk och trött.
- Du kan få ont i huvudet och kroppen.
- Du kan må illa.

Du kan också få andra symtom samtidigt. Vilka symtom det är beror på hur du har fått smittan. Du kan till exempel få något av detta:

- Du kan få ett sår på huden som kan bli infekterat, svullet och ömt.
- En lymfkörtel kan svullna och göra ont.
- Du kan få hosta.
- Du kan få lunginflammation.
- Du kan få sår i munnen och svalget.
- Du kan få besvär från ögonen.

Det är vanligt att få symtom två till fem dagar efter att du har blivit smittad. Ibland kan symtomen komma efter två veckor.

Symtomen vid harpest liknar symtomen vidrosfeber.

Kontakta en vårdcentral om du tror att du har harpest. Du kan kontakta många mottagningar genom attlogga in.

Kontakta <u>en vårdcentral</u> eller en jouröppen mottagning om du har frossa och feber och känner dig mycket sjuk. Om det är stängt sök vård på en akutmottagning.

Ring telefonnummer 1177 om du vill ha <u>sjukvårdsrådgivning</u>. Då kan du få hjälp att bedöma symtom eller hjälp med var du kan söka vård.

Du får berätta om dina symtom. Sedan<u>undersöker läkaren dig</u>. Oftast lyssnar läkaren då på lungorna. Läkaren känner om det finns svullna lymfkörtlar och tittar på huden om det finns utslag eller sår. Läkaren kan också undersöka munnen, svalget och ögonen.

Du får <u>lämna ett blodprov</u> om läkaren misstänker att du har smittats av harpest. Det är för att se om det finns antikroppar mot bakterien i blodet. Sedan skickas provet till ett laboratorium för analys. Det kan ta upp till tio dagar att få svar.

Du får behandling med antibiotika om läkaren konstaterar att du har harpest.

Det kan ibland bildas en böld i huden. En sjuksköterska eller läkare kan tömma ut varet om du har mycket besvär. Då får du <u>lokalbedövning</u>. Du kan också <u>bli sövd</u>.

Ibland kan lymfkörtlarna vara svullna några veckor efter att du har fått behandling och dina andra symtom har gått över.

Läs mer mer om svullna lymfkörtlar.

Ta reda på om det finns harpest i det område där du befinner dig. Statens veterinärmedicinska anstalt har er<u>karta som visar var harpest har registrerats</u>. Kartan uppdateras varje dygn. De röda ringarna visar var harpest finns.

Om smittan finns i ditt område kan du följa de här råden för att undvika smitta:

- Använd myggmedel och skyddande kläder när du är i ute i naturen.
- Använd täckande kläder och handskar vid kontakt med gnagare eller harar i naturen. Det gäller också när du hanterar kött från gnagare, harar eller andra djur.
- Drick inte vatten från källor som kan ha förorenats av smittade döda djur eller av avföring från smittade djur.
- Använd skyddande kläder, munskydd och skyddsglasögon när du städar dammiga miljöer där det finns avföring från gnagare.
- Använd skyddande kläder, munskydd och skyddsglasögon när du klipper gräs eller skördar.
- Var noga med handtvätt och rengör noggrant de verktyg som du har hanterat döda djur med.

Tvätta kläder i tvättmaskin i 60 grader.

Harpest kan ibland ge <u>sepsis</u>. I sällsynta fall kan sjukdomen också ge hjärnhinneinflammation eller påverka olika organ i kroppen.

Harpest är en infektion som orsakas av en bakterie. Sjukdomen kallas harpest för att harar kan bli svårt sjuka av bakterien och dö. Harpest finns i stora delar av Sverige. Sjukdomen är vanligast i Norrland och finns inte alls i de allra sydligaste delarna av landet.

Myggbett är det vanligaste sättet att bli smittad. Även andra insekter och fästingar kan föra smittan vidare. I sällsynta fall kan även vissa fåglar smitta människor med harpest.

Du kan <u>söka vård på vilken vårdcentral eller öppen specialistmottagning</u>du vill i hela landet. Ibland krävs det <u>remiss</u> till den öppna specialiserade vården.

Du ska få vara delaktig i din vård. För att kunna vara det behöver du<u>förstå informationen</u> som du får av vårdpersonalen. Ställ frågor om det behövs. Du ska till exempel få information om behandlingsalternativ och <u>hur länge du kan behöva vänta på vård</u>.

Även barn ska få vara delaktiga i sin vård. Ju äldre barnet är desto viktigare är det.

Du har möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du inte pratar svenska</u>. Du har också möjlighet att <u>få hjälp av en tolk om du har en hörselnedsättning.</u>

Senast uppdaterad:

2023-12-13

Redaktör:

Peter Tuominen, 1177.se, nationella redaktionen

Granskare:

Rikard Viberg, läkare, specialist i allmänmedicin, Stockholm

Patientlagen är en lag som har tagits fram för dig som är patient. I lagen beskrivs bland annat vilken information du ska få om din vård.

Här får du tips och information om hur du kan förbereda dig inför ditt besök i vården.

På 1177.se får du råd om hälsa och information om sjukdomar och vilka mottagningar du kan kontakta. Logga in för att läsa din journal och göra dina vårdärenden. Ring telefonnummer 1177 för sjukvårdsrådgivning dygnet runt. 1177 ger dig råd när du vill må bättre.

Behandling av personuppgifter	
Hantering av kakor	
<u>Inställningar för kakor</u>	
1177 – en tjänst från <u>Inera.</u>	